

Fátyolt borit

arczára minden szeplős és pattanásos nő, mert restelli, hogy arcza tele van csunya szeplővel és pattanással, holott Európában több mint egy millió nő állítja, hogy a Diana-krém és a Diana-szappan

leossa a szeplőt és pattanást az arczról.

Tisztelt Gyógyszerész ur!
Sokat hallottam már az Ön Diana-szappanáról és eddig mindenütt csak dicséretet hallottam, megpróbálkoztam én is vele tehát. Tesék küldeni egy darab Diana-szappant, de olyat, hogy minden szeplőm és pattanásom elmúljon tőle. Ha jónak bizonyul a Diana-szappan, úgy sokkal többet hozatok és ajánlom is fogom mindenkinek, úgy mint ahogy nekem is ajánlották. Kérem azonban küldje a Diana-szappant.
Kiváló tisztelttel Nagy Istváné.

Igen tisztelt Uram!
Eddig még mindig alaposan becsapódtam a sokat hirdett holmikkal, de az Ön Diana-szappanával végtelenül meg vagyok elégedve. Alig egy hete, hogy használok a minden csunya pattanásom eltűnt, sőt az orrom sem vörös azóta. Már számtalan szert kipróbáltam, de eredménytelenül. Márton nevezhetik a Diana-szappant a szappanok királynak, mert tényleg csoda hatása van. Nem mulaszthatom el, hogy ezeket önnel ne tudassam.
Neuschattel Clarisse.

Kedves Gyógyszerész ur!
Mintán egyszerre elláttam magam Diana-krémmel, Diana-szappannal és Diana-puderral huzamosabb időre, ezáltal nem kerek ugyan semmit, de szívesen írok Önnek néhány sortozon végtelen kellemes változásról, mit az Ön bőrápoló szereinek köszönhetek. Tudja kedves Erényi ur, engem igazán egész boldoggá tett, mert valósággal szígyem pár héttel ezelőtt társaságba menni, olyan vörös volt az arczom és kezem tele volt s a bőröm pattanással, ma pedig minden elbizakodottság nélkül merem mondani, hogy kifogástalan szép a bőröm. Hazafias üdvözlétem küldi
Mrs. Mary Smith.

Tisztelt Gyógyszerész ur!
Nagyon szívesen venném, ha néhány sorral megnyugtanna, hogy szállít-e Ön ide Abbáziába Diana-specialitásokat, mert félek nagyon az utánzatoktól s azt hiszem, Önnek is előnye, ha a vevők megmaradnak azon jó véleménynél, mint az Önök beszerezett Diana-szerek elhasználása után bátran terjeszthetnek. Mindaddig remeknek bizonyult nálam és egész családomnál a Diana-krém és szappan, mióta ezeket a kellemes illatú szereket használjuk, nincs szeplős arc közöttünk. Várom sorait s vagyok tisztelője
Dr. S. J.-né.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékeszínű arcbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

- Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
- Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
- Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.
- Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsás, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógyszárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központól:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.

(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvétellel eszközölhető.)

8. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, FEBRUÁR 20.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám Előfizetési Egész évre — — 16 korona. A „Világkronika”-val Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg- Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. ára 40 fillér. feltételek: Félévre — — 8 korona. negyedévenként 80 fillérrel határozott vitelűjű csatolandó. Negyedévre — — 4 korona. több.

GRÓF PÁLFFY JÁNOS ÉS KASTÉLYA.

GRÓF PÁLFFY JÁNOS, ki óriási vagyonának nagy részét jótékony célra, kastélyait és műkinceit pedig az államra hagyta, típusa volt a *grand seigneur*-nek, a minőknek emléket a XVIII. századbeli francia írók tartották fenn számunkra. Sohasem sietett. Nyugodtan hallgatta végig az embert, mialatt tisztá szép kék szeme a beszélő lelkét kutatni lát-

zott. Rátartós volt. Bizonyos fölényvel, de azért szívesen beszélgetett, érdekesen és tanulmányosan, mert sok mindent tudott s bámulatos emlékezőtehetséggel bírt. Jaj volt annak, ki valamely rejtett mellékezzáll oldalt kerülve közeledett hozzá. Egy szempillantás alatt látott az illetőn, arczán gúnyos mosoly jelent meg s akár a közvetlen közelből kilőtt nyíl, érte őt a válasz marón, hidegen, kegyetlenül, sebzőn.

Folyton járt-kelt. A külföldön Párisban, Londonban és Olaszországban szeretett tartózkodni, de legszívesebben Párisban időzött, hol az úgynevezett Palais Pompéiént birta, melyet később az Avenue Viktor Hugoval szomszédos Rue Servat-ban levő palotával eszerelt föl. A nyarat Magyarországon töltötte birtokain, különféle palotáiban és váraiban: Pozsonyban, Királyfán vagy Bajmócon, melynek építkezését maga vezette. E közben

Fontos minden háztartásban! Hygienikus szobaürszék.

A Keleti-féle szagatlan, pneumatikus légmenetesen záró szobadalmazott zárral ellátott szobaürszék a legjobb és legelőnyösebb a tényleg — Föl nem tűnő alakok! Kétféle szűrés szerkezeti! Olcsó ár! Továbbá nagy rakartarték!

Betegelő kecskék és székék szoba- és utcai használatra. Ágyasztalok fűtő bevezető részére, mint ékező és íróasztal használatra; hűtő-k minden alakban, fűtő- és irrogátorok, thermophorok a gyomor és hasra, megtartja a melegét tíz óráig 24 óráig; Thermos-palackok, melyek a hideg folyadékokat hidegen, a melegket melegen 8—10 óráig tartják, a nélkül, hogy fűtenek vagy jégbe tennek. — Házi gyógyszerárak, mentőszekrények, légpárnák, forrólegkészülékek rheumatizmus, zületi lob stb. ellen.

UJ! Gőzfürdő a lakásban! Öt perc alatt kész. Nagyön jutányos! UJ!

Villamos gyógykészülékek a legelőnyösebb kivételben. Legbiztosabb szerek mindenemű ideggyógyban, neurasténia, reumatizmusban stb. — Kimerítő árjegyzékét küld ingyen és bérmentve.

KELETI J. Hygienikus különlegességek gyára Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

KÜLÖNLEGESSÉGI GÉPEK
Cementtörőgépek Cementfűrők
Cementlapok Cementfalasztógépek
Cementalagcsók Cementalaktógépek

FORMÁK
Vízvezetőcsövek Ablakkeretezések
Kerítésoszlopok Hátakövek stb.

Különlegességi géppár
Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTADT Leipzig mellett.
Levelezés minden nyelven.
223. sz. árjegyzék díjmentesen.

Köhögés

rekesztet, hurutos, gőresős köhögést gyorsan és biztosan megszüntetnek az orvosilag kipróbált KAISER-FÉLE KEZELÉS KARAMELLÁK három fenyővel. 3500 hiteles bizonyítvány a biztos sikeréről tanuskodik. Csomag 20 és 40 fill. gyógyszárakban és drogériákban. Fr. Kaiser Bregenz, Vorarlberg.

Telt kebel elérésére.

Szép kebel szerzeni, ma már nem képez titkot a hölgyvilág előtt, a mióta a Pílules Orientales (keleti labdacskok) csodálatos hatása ismeretes. Ezek a pilulák valóban azon tulajdonsággal bírnak, hogy kebel kifejlesztik, megszüntetik és ujjaalakítják, ép úgy a nyak és vállcsontok árgest megszüntetik az által, hogy a kebelnek kezes teltséget kölcsönöznek a nélkül, hogy a derekat kibővítenék. A keleti pilulák főleg keleti nővénykivonatból készülnek s az ártalmatlan szarvól teljesen mentesek. Hatását nem szabad hasonló czéli más külső vagy belső használatra szolgáló szerrel összetévesztetni. Egy több mint 20 évi eredmény a Pílules Orientales hírnevét megerősítette annyira, hogy egy a listát leányunk, mint az asszonyok az egyedüli eszköze arra, hogy telt s szilára kebelre tegyen szert. Könnyű és diskrét kezelés, tartós eredmény már 2 havi használat után. Egy üvegeske használati utasítással 0.45 kor., utánvétellel 0.75 kor. Főraktár: Budapest Török József VI. Király-utca 12. Prágában Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

DÁVID KÁRÖLY ÉS FIA

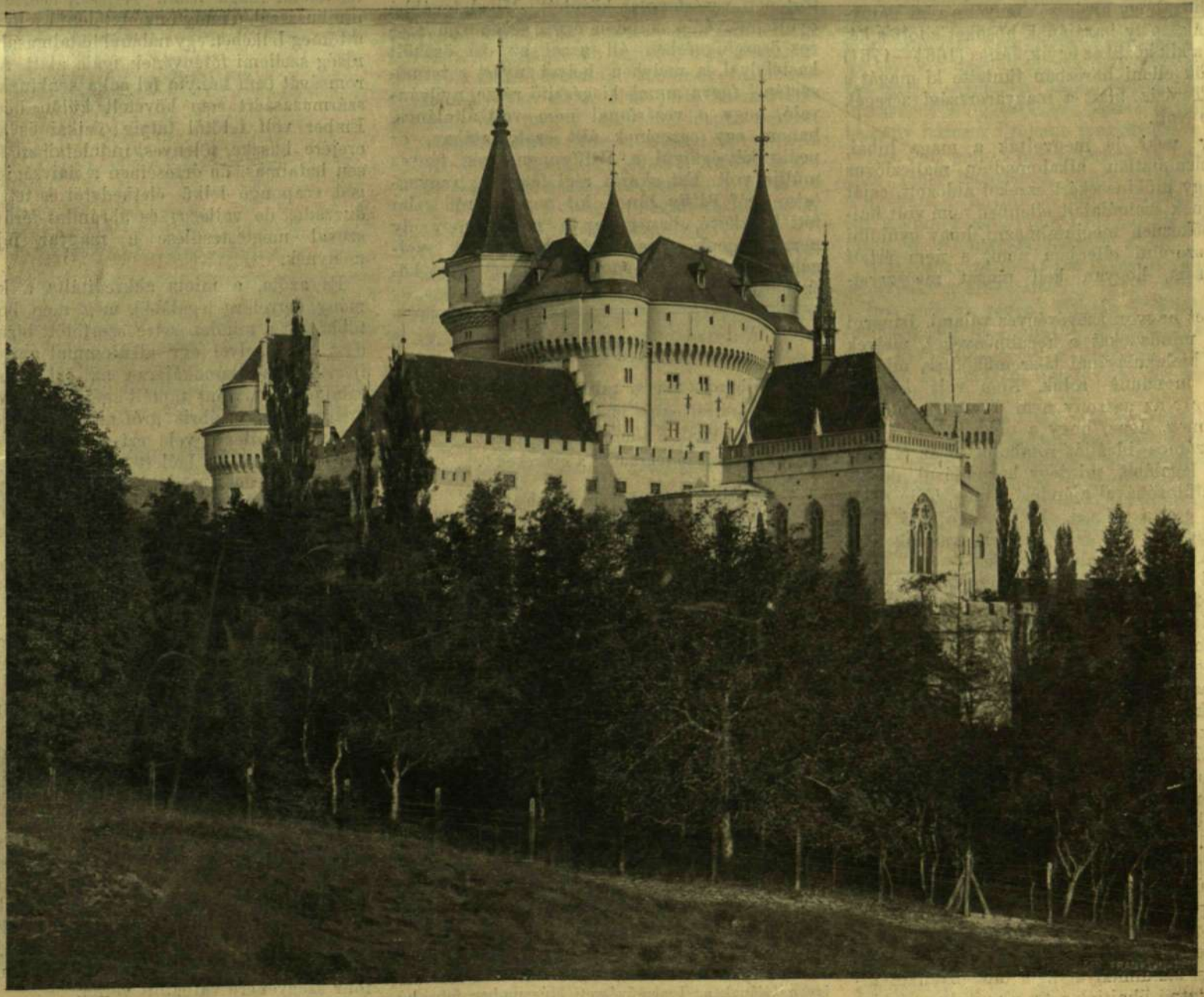
doboz-, papíraru- és szab. fémkapocs-gyára
Budapest, I., Mészáros-utca 58. sz.
Telefonszám 41—48. Sürgőnyezim: Cartonage.
Gőzerőre berendezve.
A magyar kir. dohányjövédék szállítója.
Napi gyártás 150,000 doboz :: ::

KNUTH KÁRÖLY

MÉRNOK ÉS GYÁROS
Cs. és kir. fensége József főherceg udvari szállítója.
Gyár és iroda:
Budapest, VII., Garay-u. 10.

Dr. Gölis-féle emésztő-por

(1857 óta kereskedelmi czikk).
Étrendi szer, kitűnő hatása van a különösen nehezen emészthető ételek föloldására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősítésére is. Naponta kétszer használva, evés után egy kávékanálnyit lévea nyelvre s a szokásos itallal leöblítve, kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők: gyomorégés, nyálkaképződés, székrekedés, aranyeres bántalmak, altesti pangás stb.
Ásványvíz-gyógyománál mint elő- vagy utókúra, vagy egyidejűleg a gyógyomóddal kitűnő hatást fejt ki.
Mindem doboznak dr. Gölis pecsétjével és a bejegyzett redjegygyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. Gölis-féle emésztő-por kérendő a vétel alkalmával. Egy nagy doboz ára 2 K 52 fillér, egy kis doboz ára 1 K 68 fillér.
Dr. Gölis-féle egytemes emésztő-por központi szétküldése: Bécs, I., Stefansplatz 6. (Zwettlhof). — Főraktár: Török József gyógyszerárak, Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám. 12718

A BAJMÓCZI KASTÉLY.

HÁLÓSZOBA A KASTÉLYBAN.

nyire, elrendezkednek vendégei. Akkor feje felé emelte összekulcsolt két kezét s ekképen fohászodott:

— Kenyeret, sőt adtál mi urunk, fenséges Isten, áldd meg, a kikkel megosztom jótéteményeidet, szegény házam vendégeit is.

Azzal leült. A hercegnő s utánuk az egész ötszáz főnyi vendégsereg követte példáját: nagy robajjal elhelyezkedett. A Kont, balján Szentandrási püspök foglalt helyet...

A tósztok sorát természetesen a házigazda nyitotta meg. Szinig töltötte arany-serlegét tojkaji aszúval, aztán fölállt:

— Eljen a király!
S a vendégsereg éljenriadása közepette fenéig kiitta s szájával lefelé tette vissza helyre a kiürített serleget.

A második szónok a püspök volt. A házigazdát éltette: megköszönte neki a klastromot.

Aztán egy tapintatos, sima miniszter következett, a ki a vendégseregnek s kiváltképen legpompásabb rózsájának, a hercegnőnek örök virágzására üritette poharát.

Rákóczy Alfréd bankigazgató a Kont isteni eredetét s gondviselészerű küldetését bolygatta meg, Torma Gábor, az ellenzék vezére, a pártját ajánlotta fel neki. Az erdélyi bakaszok főkolomposa, Bierbauer Teofil esküt

Az ebéd vége felé azonban a házigazda biztatására végre mégis nekilendült a jókedv. A hölgyek keczintották a leventéikkel, itt-ott elcsattant egy-egy gerliczeszerű kacagás is, finom tréfák, apró élcekek röpködtek a levegőben, egy-egy talpraesett mondáson maga a nagyúr mulatott legjobban, még tapsolt is hozzá, hogy végkép felbátorítsa a kedélyeket.

As utolsó fogás után beállított a cigányzenekar és ráhúta a Rákóczi-indulót.

Ikerváry hercegnő fölállott és intvén a hölgyeknek, a tánczterembe vonult az élükön.

Ekkor fölemelkedett a házigazda is.

— Véreim, fiaim! — hirdette ki, — kezdődik a táncz. A kinek fiatal a szíve, mehet aszszonyt ölelni, a kinek öreg, maradjon itt és fiatalítsa meg a tokaji hegy levéllel. Ki-ki mulasson, járjon-keljen a kedve szerint.

Ezentúl csak aszút szolgáltak fel az asztalnál. A férfiak egy része bement a cigányzenekar húzta a talp alá valót. A másik része maradt és ivott.

Kont vitéz körüljárta az asztalokat s minden egyes vendégét megszólítással tüntette ki. Majd ő is bement a tánczterembe s egy ideig gyönyörködve nézte a kavargó párokat. Ünokájá, a hercegnő, melléje szegődött s fényes szemét ráemelve, elbeszélgetett vele.

Kont vitéz mosolyogva hallgatta a gyönyörű menyecske eszegeését, majd egyet gondolt, derékon kapta őt, s lassú, méltóságos tempóban, de tüzzel és keményen megforgatta a tánczene ütemeire.

A végén lehajolt a szép asszony nemes fejecskejére s megsitta az ajkát hosszan, szomjasan.

A hercegnő fülig pirult. Nem rokoni csókának érezte a vitéz csókját. Fiatal, üde testének minden véreseppje föllázadt tőle. Megreszkett bele. Fényes két kebele hullámokat vetett, ajka kipirult s egy könnyesepp szivárgott a szeme pillájára.

Kont vitéz fogta a kezét és nem eresztette el.

— Mi bánt, kicsi leánykám?
— Az, — válaszolt a hercegnő remegő hangon, — hogy meg ne csókoljon engem többé soha, soha.

— És — kérdezte a vitéz szeliden, atyáskodva, — miért ne csókoljalak meg én téged szép virágom, édes gyermekem?

A hercegnő nem tudott válaszolni, csak elfordította nemes kis fejét.

A vitéz unszolta, faggatta.

— Talán fáj a csókomp picziny ajkadnak? Talán feldörzsölte a szakállam harmatos áladat?

— Oh, — búgta a hercegnő, — nem az, nem az.

— Akkor hát mi bánt szentecském, violácskám?

GRÓF PÁLFFY JÁNOS BAJMÓCZI KASTÉLYA. — BAJMÓCZ PRIVIGYE FELŐL.

— Ereszsze el a kezemet, — kérte a szép asszony elhalóan, — maga nekem nem ük-apám...

A vitéz mosolygott, csupa fónaéges ragyogás volt az arcza.

— Te kis bolond, bolond, bolond!...

Aztán csakugyan eleresztette a hercegnő kezét és visszament az ebédlőháza s szilaj jókedvében elkialtotta magát.

— Gyerekek, szinig a billikomot... ki-ki üritse a szíve párája, mert nincs a szerelemnél szebb és dicsőbb dolog.

A gyerekek szinig töltötték a billikomot és a várúr példáját követve, kiürítették fenéig.

Ilyen stilben folyt a mulatozás hajnalig. Czigányozás, táncz és ivás között. Akkor visszavonultak a dámák, illetve hazamentek. Csak a hercegnő maradt a várkastélyban és két barátja, Brenday és Forray grófnők. A legényemberek tovább mulattak a házigazdával, de visszaszivódtak, miután hazakiszérték volt nejeiket, a házások is. Folyt a bor és a nótázás. Delfelé a fegyveres-házba vonult az egész vendégsereg. A cigány pihe-nőt kapott és korhelylevelet. Az uraknak ebédhez terítették, kiszellőzték az ebédlőtermet és rendbehozták az összekuszált teritékeket.

Este új, friss vendégsereg tödült a várkastélyba. S midőn ezek is kidőlték, ismét mások jöttek a harmadik napon.

Így tartott ez egy héten át s Kont vitéz az egész idő alatt nem látta senki, nem hogy aludni, de még pihenni sem. Ott volt mindenütt. Ivott, nótázott, tánczolt, egy pillanatra se lankadt emberfeletti ősejeje.

A vendégseregnek, a kik megfordultanak az országra szóló lakomán, az volt az érzésük, hogy Kont vitéz (bár emberebb vala valamennyiüknél) régi testét kapta ugyan vissza Isten kegyelméből, de a lelke égiekben meggyarapodva szállott a földre.

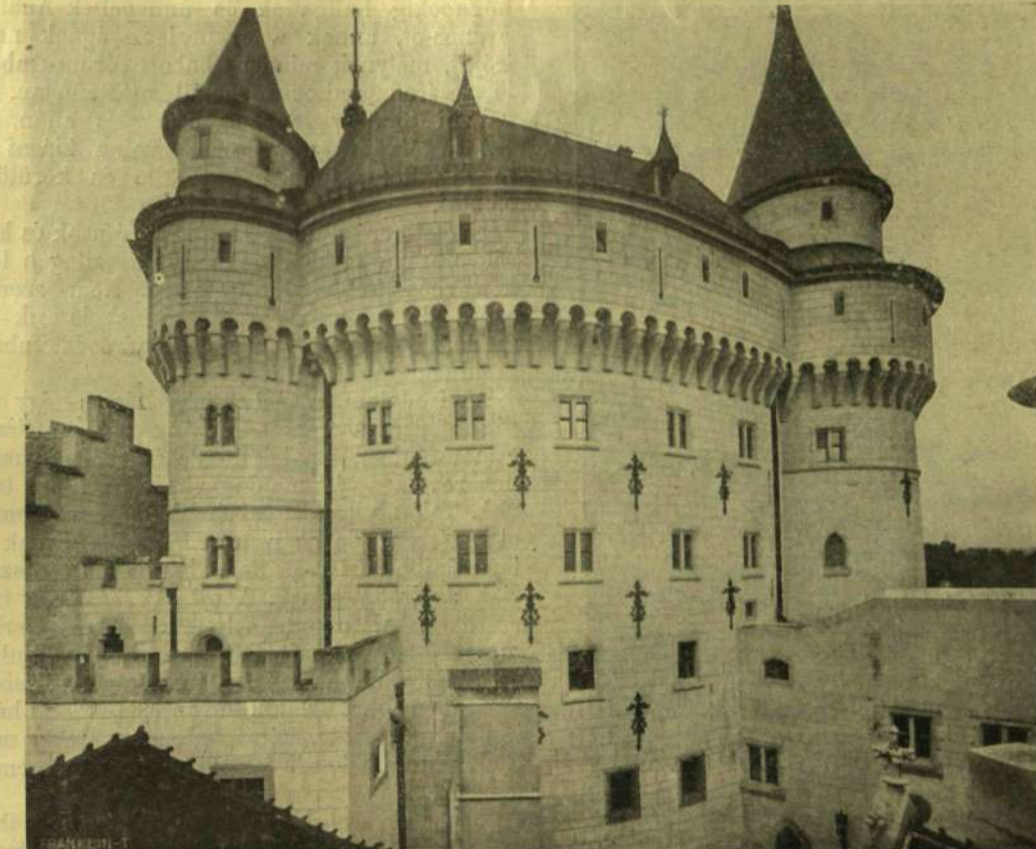
A lakoma hetedik napján így búcsúzott a várúr vendégeitől:

— Vége a daídónak, fiaim. Most már a haza sorsa következik. Ha szükségem lesz rátok, hivni foglak benneteket.

A hercegnőtől négysszemkőzt vett búcsút.

— Köszönöm a segítséget, leányom, — kezdte komolyan, — büszke vagyok rád. Szép voltál, mint egy tündér és jószágos, mint az angyalok.

A hercegnő lesütötte szemét.

A GRÓF PÁLFFY JÁNOS ÁLTAL ÉPÍTTETETT FELLEGVÁR.

— Igyekeztem tetszésedet megnyerni, házi-asszonyi teendőmet hozzád méltóan teljesíteni...

Kont egy pár pillanatig hallgatagon gyönyörködött kései vadéjának harmatos arczában és fejedelmi termetében, aztán feléje nyujtotta kezét.

Az asszony beletette a kezét.

— Ideje, hogy menjek, — mondta, — nagyon sok volt nekem ez a hét.

— Elfáradtál? — kérdezte Kont, s eleresztette az asszony kezét.

— Nem.
— Tehát?...
— Félek magától.
— Tölem? Miért?

— Olyan csodálatos érzések támadtak a szívemben... összeszorul a keblem... agyam ég, ha magát látom... mintha nem is ember előtt állanék.

Kont egy lépést tett a pompás, remegő asszony felé s annak kigyúlt arczára hajolt.

— Tudod-e én gyönyörűségem, hogy nevezik emberi nyelven ezeket az érzéseidet?

— Az asszony hátraszökött.
— Nem akarom tudni.
— Szerellemnek...

A hercegnő kezébe temette arcát, de csak egy pillanatra. A másik pillanatban felvette büszke fejét s miközben ökölbe szorult picziny keze, a vitéz szemébe vágta szikrázó tekintetét. A női méltóságában, származási

ÖSSZERÖTŐ ÍTJÁRÓ.

LÉPOSÓ A TORONYBAN.

A BAJMÓCZI KASTÉLYBÓL.

A FELLEGVÁR LÉPCSŐBÉJÁRATA.

gögében megsértett asszonyi lélek lázongása érezte ki a hangjából:

— Tulajdonképen ki maga? Tudni akarom. Mert hogy nem az ikapám, azt érzem én.

Kont elmosolyodott.
— Azt érezted szép asszony, — mondta sutogva, az elfojtott szenvedély hangján, — de el ne mondd senkinek, mert a te érzéseidnek immár úgyse fog senki se hitelt adni.

A hercegnő összeharapta az ajkát.
— Kalandor! — vágta a Kont szemébe.
A vitéz elszápadt.
— Megőrültél?!

Zetűsi homlokán kidagadtak az erek. Az asszony megbánta vakmerőségét, vagy megjédte tőle. Maga se tudta, mit érez, mit cselekszik, összetételez remegő két kezét:

— Bocsnát, emyire nem akartam megsérteni.

— Nem szabad engem megsértened *semeny-nyire* sem, — mondta Kont, szinte fenyegető hangon, — engem szeretned kell... szeretni fogsz, mert úgy kívánják magasabb érdekek és mert — úgy akarom!

A hercegnőnek keblére esett a feje. Aztán sarkon fordult s gépiesen, öntudatlanul, mint egy alvajáró, kinek lelket egy idegen világba varázsolt valami rejtélyes felsőbb akarat hatalma, az ajtó felé irányította lépteit.

Kont visszahívta.
— Emerenzia!

Hangja oly csodálatosan bűgött, mint ha egyenesen a szíve húrjairól pattant volna le. Az asszony megreszketett belé.

— Tessék?
— Jer közelébb és csókolj meg.
Emerenzia hercegnő engedelmeskedett. Nyilván hipnotizálva volt.

(Folytatása következik.)

AZ IRODALOM DIVATJA.

(Párisi levél.)

Jámor halandók azt hihetnék, hogy csak Magyarországon s itt is csak különös okokból jött most divatba az irodalom, ha Páris nem volna. Azonban itt van Páris és igazolja, hogy Magyarországon az irodalom-divat nem hivalkodás, de szimpptomája egy nagy, világraszólóan nagy epidémiának. Valahányszor társadalmak és emberek összezavarodtak s kifáradtak ezer politikai tanácsban s megutálták az elvtelen cselekvés hőseit, a fórum-embereket: «jövő irodalom» volt a jelszó. Az irodalom kedves mulatás és narkózis azok számára is, a kiknek semmi közük hozzá s megérjük még ha-

marosan, hogy Amerika, az éjszaki, lesz a legirodalmibb társadalom. Már Argentínában hónapokig hallgatták és ünnepeleék Anatole France-ot, annak a Franciaországnak nagy íróját, melynek minden bukott fórum-embere is az irodalomhoz menekül mostanában. Itt valami törvény lappang, e kérdés alján, de ezt a törvényt ugyanis bajos volna kiadni és megtisztítani, jobb hát fölötte és körülötte sétálni.

Németország akkor volt a filozófusok és költők országa igazán, mikor politikailag a legkétségbeesettebb volt a sorsa. Nem szórolszóra, de manapság ez a történet látszik ismétlődni nagyon sok nemzet-társadalomban, majdnem mindenütt.

Az irodalom, a mely eddig három-négy újság-szövegben kapott hitvány vacskot Franciaországban, egy-két év óta üzletileg is hasznos rovatává vált majdnem minden egyes lapnak. Talán a fizetett reklámok érája nem mult el egészen, de már szállást ajánlgatnak a legüzletibb hirdap-szállodákban is, ingyen szállást, az irodalomnak. A min Páris régen túlélt s a mit régen elfelejtett s a min Berlin most készül túlélni: Páris kezdi meg színházaitól is számonkérni az irodalmat. Párisban megint meghalt a külön, speciális színház-irodalomról szóló, kétes tudomány, mely már Budapesten is kezdi felülni újféle pápaszemes fejét.

Kezdenek sirjaikból kiadni elfeledett, néhai írókat s hívni, beengedni Párisba eddig észre sem vett, erős külföldieket.

Jóideig politikai, gazdasági és szociális izgalommal izgatta magát Páris és Franciaország elite-je és most mintha egy nagy szünet kezdődne. Ismételjük: a legnagyobb zavar fogta el az embereket: Egyház, állam, tüke, munkásság, köztársaság és monarchia körül. Az emberek — ha csak vulkánok föl nem dobták őket — mindig és mindenha kényelmet és nyugalmat akartak. egyelőre tehát Franciaország nyolcz tizedrészenek is nyugalom a programja s ez magyarázza meg az irodalom divatját is. Ez a program, hogy «hagyjanak bennünket dolgozni és élni», olyan erős a francia publicitásban, hogy még vak szem is megláthatja. S a mi pedig az irodalom divatját illeti, minden három-négy hónapban új irodalmi pályadíjak születnek s kis folyóiratok kezdenek nagyon tollasodni.

Régi, már-már elszámolt s elfeledett, néhai írók kikelnek sirjukból s becses lesz minden leveleske, melyet valaha akármilyen íróvalaki-akárhova írt. A mi nálunk furesaság, az

már Franciaországban parancs: öreg festők, színészek, képfaragók és muzsikusok könyveket írnak. Franciaország elérte lábával régi lábnyomait: irodalmat akar mindenben, minden művészet-ágban s a mit a mi magyar festő-esztetikuskunk régebb francia minta szerint bűnnek tartanak, az már nem bűn megint Franciaországban. Témát és irodalmi hangulatot kíván itt ismét mindenki s nem esodálkozni, ha egy házat Voltaire valamelyik munkája szerint építenének föl.

Divat ez, persze, kedves, előkelő divat, ám csak divat, de csak keljen szárnra, a mint-hogy szárnnyakelését megkezdte. Nem az emberek legértéktelebb típusának életét teszi elviselhetőbbé, megérthetőbbé s morálisan jobbá ez a — divat.

Diósady.

NEHÁNY ÉSZREVÉTEL

a «Zene filozófiájából» című cikkhez.*

Páris, 1910 február hó.

Annál a jognál fogva, melyet a törvények adnak a sajtóban megtámadottnak, hogy magát a támadóval szemben védelmezhesse, a zene nevében bátor vagyok szót kérni a fent jelzett ciklik állításai ellen. Mert ha azok igazak volnának, úgy a zene nem volna életképes, és arra méltó, hogy művelése czéljából az ember egész életét feláldozza érte!

Abban tökéletesen igaza van a ciklikirő úrnak, hogy «a zene sohasem szól az értelemhez, hanem kizárólag a szívhez; csupán érzéseket táplál, nem pedig eszméket». Ezért tarthatlan Wagner elmélete a «leitmotívokról». Ezek nem érzéseket fejeznek ki, hanem csak zenei hieroglifák, mert egyrészt nagyon rövidke arra, hogy az érteshez szóló zenei eszmét fejezhessenek ki, másrészt feladatuk inkább emlékeztető, mint érzelemgerjesztő tulajdonságú. Az értelem és nem az értelem szemmel tartásával fektet súlyt Wagner a szöveg kifejezéseinek a zene általi szolgálai követésére is. Hogy vig szövegre nem szabad szomorú zenét írni s viszont szomorúra vigat, ez magától értődik. De hogy a zeneszerző a zenekar segítségével a szöveg magyarázatát nyújtsa, ez a zene lényegével össze nem egyeztethető kívánság. Az értelemhez szóló elmondandók maradjanak meg recitativoknak, s ne vonják el a figyelmet az érzelmeiket kifejező zeneszámoktól, melyeknek a gyorsan lepergő recitativok által megtakarított időben

* Válasz Seress Imre úr cikkére, mely lapunk folyó évi 6-ik számában jelent meg.

VÁRUDVAR.

A BAJMÓCZI KASTÉLYBÓL.

azután meg lehet adni mindazt, mit egy jól komponált zenedarabtól megkövetelhet az esztétika.

Egészen téves azonban Seress úr azon állítása, hogy a zene inkább csak a fájdalmat volna képes kifejezni, mit a pesszimizmus jogosultságának igazolására volna hajlandó felhozni. A fájdalomban kéjelgés csak gyöngösgéi bizonyítvány az illető szerzőre nézve, a mennyiben könnyebb a fájdalomtól nyöszörögni, mint a fájdalom szemébe férfias erélyvel nézni, valamint hamarabb lehet hiányokban szenvedő szervezettel találkozni, mint olyannal, a mely duzzad az egészségtől és üdvös munkásságra kész.

Ezen utóbbi tulajdonság, mely az evolutio törvényének segédkezet nyújt s így az emberiséget előmenetelre serkenti s előmenetelében támogatja, teszi Mozart géniuszát hasonlíthatatlanná. Ő vonzóvá teszi az életet, ő üdit, ő felvidámít, mint a napsugár!

Ezért bocsássa meg Seress úr, ha én a magyar zenében nem azt bámulom, hogy oly sármalmas. Sármalmas voltát hajlandó vagyok inkább cigány befolyásnak tulajdonítani. Én a magyar zenét egy tetre kész, pezsgő vérű, minden szép iránt fogékony, nemesen gondolkozó és érző nemzet zenei megnyilatkozása képében képzelem, mint ez megvan a németeknél és az olaszoknál s részben a francziáknál is. De hogy örökké siránkozzék a magyar, az Istennek hála! nincs megírva sehol, s ha Széchenyi elmondhatta hogy: «Magyarország nem volt, hanem lesz!» szabadon hozzátennem hogy a «magyar zene nem volt, hanem lesz!»

De természetesen csak úgy, ha egyszer már neki fanyalodunk a rendszeres tanulásnak s nem szegyeneljük magunkat fokonykét haladni előre! Így ment előre a magyar irodalom, így lehet csak nagy jövőjű magyar zeneiskolát alapítani!

Bertha Sándor.

«MIÉRT NE?»

A francia délsarki expedíció hazatérése.

«Ponroui Pas?» — «Miért ne?» — Ezt a bátor, szinte kihívó nevet viseli magán az a hatalmas tengerjáró hajó, melyen másfél évvel ezelőtt, 1908 augusztus 17-én kelt délsarki újtára Charcot Jean, a nagy francia kutató, s mely most hozza vissza őt és expedícióját a civilizáció világába. Valóban, «miért ne?» A déli sarkvidék féltékenyebben őrzi titkait, mint az éjszaki, s a mit a legutóbbi francia és angol expedíciókig megtudtunk róla, csak arra szolgáltak, hogy még

BEJÁRAT A FÖLÉPCSŐHÓZ.

jobb felhevítsék tudásvágyunkat. De ha ismereteink az éjszaki sark világáról mind kerekébe s összefüggőbbé válnak, miért ne válhatnának azzá a déli sarkvidékről is? Miért ne?

Másfél évvel ezelőtt, midőn Charcot második délsarki útjára indult, még nem tudtuk, mi van azon a nagy jégsánczon túl, mely 1842-ben merült fel a délsarki tenger fagyos vízében az angol Ross Jakab előtt, s különösen, hogy mi van magán a déli póluson:

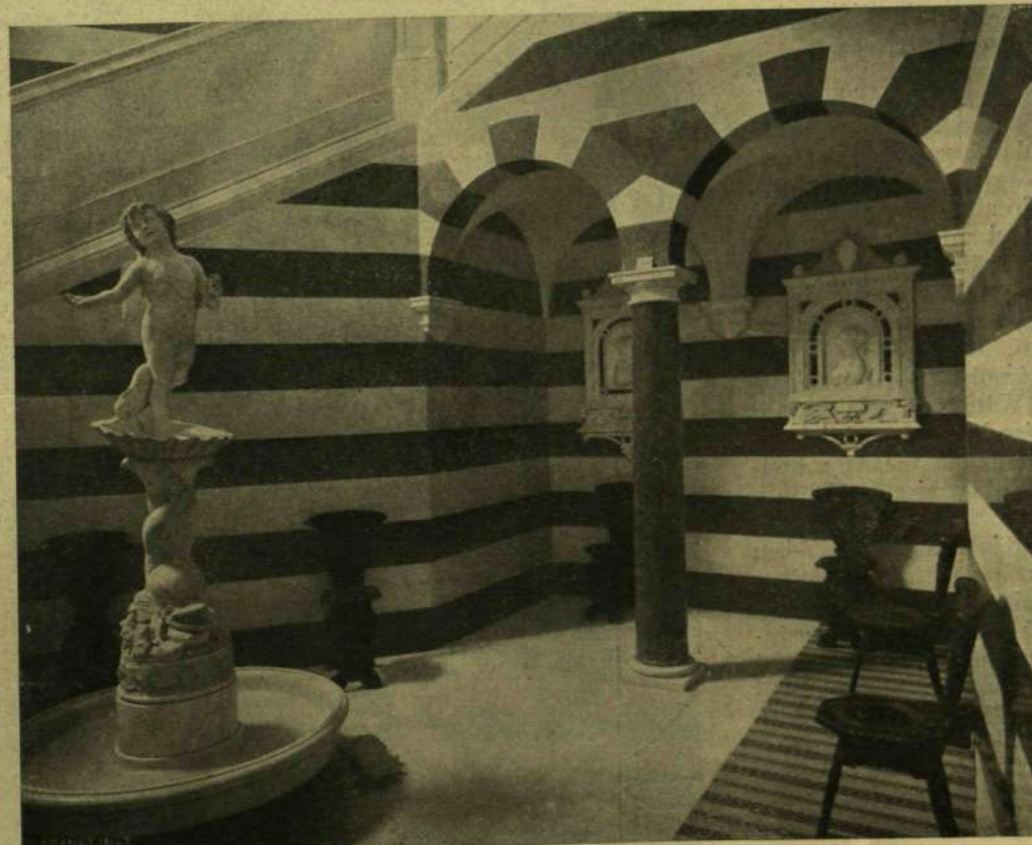
nyílt tenger-e, szigetsoport-e, vagy szárazföld? A déli sark kérdése mindig vonzó kérdés volt. Felgyújtotta már Aristoteles képzeletét is, a ki azt mondotta, hogy a déli sark az ő szemében fontosabb, mint az éjszaki s hogy az emberi fejlődés a délsarki tájakon fogja elérni legmagasabb fokát. Azokban a régi századokban még nem gyanították, hogy a déli sarkvidék a fagy és a halál birodalma, hiszen akkor még az éjszaki sarkon is a boldogabb hont, az Ultima Thulét sejtették. Ez a képzet ébresztette a régiekben azt a hitet is, hogy a déli sark vidékén van a paradicsom tanyája, melyről a biblia szól, ott élt az ősi emberpár, onnan származtunk mindannyian,

s e titokteljes világrész az, mely a mi hegyseégeinknél sokkal, de sokkal magasabb hegyektől körülvéve, oly emberek hazája, kik nálunknál kétszerte nagyobbak és kétszerte nagyobb kort érnek meg. E földön nem szántanak, nem vetnek. Magától hozza meg az a legrágább gyümölcsöket s e paradicsomi országban az emberek végtelenül boldogan élnek és mosolyogva halnak meg.

Magelhaens tévedése, jóval utóbb, mint e legendák keltek, megerősíteni látszott e hiedelmet. Abból, a mit a nagy világiáró a patagoniak roppant nagyságáról s mások a Tüzföld bámulos tenyészetéről mondtak, a kortársak újabb következtetéseket vontak a déli sark kivételesen szép és boldog világára. Pedig szemközt a Tüzfölddel, Dél-Amerika e legdélőbb csücskével, melynek erdeiben még papagályok és kolibrik laknak, két napi távolságban már az örök jég birodalma kezdődik.

A régiek hiedelménél merőben más illúziók csábították a ridegségeben oly titokzatos világ-részbe Charcot Jeant, az orvosi tudományban halhatatlan nevű Charcot fiát. Ő maga is orvos, az emberi idegszervezetnek apjához méltó ismerője. Az ideggyógyítás főorvosa volt a párisi orvosi egyetem klinikáján, midőn megragadta az ismeretlen megismerésének, a kutatásnak vágya s 1903-ban, harminczhat éves korában, *Le Français* nevű hajóján útrakelt a déli sark felé. Nem Ausztrália felől indult czéljának, mint legutóbb az angolok, hanem az ellenkező részben, Dél-Amerika felől, s Graham földjét, és mélyebben a pólus felé, Sándor földjét választotta kutatásainak színhelyévé. Két év múlva, 1905-ben tért vissza ismét, a midőn a világ már elveszettek hitté. Akkor mondtotta ez emlékezetes szavakat: «Tőlünk, a délsarki régiók kutatóitól várják a fizikusok azoknak a problémáknak a megoldását, melyeket földeríteni valóban csak mi vagyunk hivatottak. A patagoniai ásatag maradványok meg-ingatták bennünk azt a hitet, hogy az egész földön egyforma volt a fejlődés útja. Egyes-egyedül a délsarki kutatás eredményétől lehet várni megoldását annak a hatalmas problémának, melynek középpontján a szerves élet eredete áll.»

A tudományos anyag, melynek roppant bőségét hozta magával ez első délsarki utazásáról, valóban igazolta szavait. Charcot a párisi Pasteur-intézetet az ismeretlen mikrobák ötszáz válfajával gazdagította, Turquetnek, a párisi természetrajzi múzeum igazgatójának pedig ötezer állati és állattani leletet adott át, mennyi ásatag maradványát egy sajátszerű és csodálatraméltó állatvilágnak, melynek létezését addig még csak nem is sejtették. E bámulos anyagra támaszkodva, a francia akadémia igazolta Charcotnak azt a fent említett tételét, hogy a föld két félgolyóján nem volt

A FÖLÉPCSŐHÁZ FÖLDSZINTJE.

A BAJMÓCZI KASTÉLYBÓL.

WÁNTZA MIHÁLY ÖNARCKÉPE.

WÁNTZA MIHÁLY SÍRJA A MISKOLCI AVASI REF. TEMETŐBEN.

egyforma a fejlődés útja s hogy a déli jég hazájában egykor fenséges, buja tenyészet virult, e kihalt tájakon egykor sajátzerű, gigászi nagyságú állatok jártak; esodálatos világ volt ott egykoron, melyet utóbb egy hatalmas átalakulás talán a föld tengelyének félrebillenése, semmivé tett.

Ez most már mind tudományosan megállapított valóság, mely kétségtelen jogot adott Gaudrynak, Franciaország egyik legkiválóbb szakemberének erre a kijelentésre: «A déli sark jeges tájain oly fölfedezéseket várhatunk, melyek amulathoz és csodálkozásba fogják ejteni az emberiséget.»

E fölfedezések vágya vitte Charcot-t második délsarki expedíciójára, melyről ép most tér vissza. Első utazásának költségét ő maga viselte, a másodikra, mely sokkal nagyobb arányú, a francia nemzet adta a költséget. A parlament egyhangú lelkesedéssel százszáz ezer frankot szavazott meg ez expedíció céljaira s a mi pénz még kellett, — pedig sok kellett még, — egymással versenyezve adták s gyűjtötték össze Franciaország tudományos intézeti és újságjai. Miként Charcot-t magát, őket is az az emlékezetes mondas lelkesítette, mely száz év előtt kelt de Brosse, a francia természettudós tolla alól: «A déli sarkvidék kikutatása Franciaország feladata.»

Az angol Shackleton legutóbbi szénbányákat, görgetett kőveket lelt a déli sark közelében,

bizonyosságát annak, hogy valamikor őserdők virultak s édesvízi patakok görgették a kaviestot a halálnak e birodalmában. Másfél évvel ezelőtt Charcot is útrakelt, nem a pólust keresni, nem is csak azért, hogy új földeket fedezzen föl (pedig fölfedezte a Sándor-földtől délre nyugatra eső nagy területet, mely bizonyítja a sarkvidéki kontinens összefüggését a Sándor-földtől VII. Eduárd földjéig), hanem hogy igazolja azt, a mit Gaudry mondott és a mit maga is hisz. Lelt is reá újabb bizonyítékokat kétségtelenül. Miért ne? A világ méltó érdeklődéssel várja kutatásainak kétségtelenül nagy eredményeit. —a.

EGY ELFELEJTETT MAGYAR TÖRTÉNELMI FESTŐRŐL.

(Wántza Mihály. 1781—1854.)

Wántza Mihály színigazgatói és színműírói működése némileg ismeretes ugyan, de mint festőművészről, eddig vajmi keveset tudunk róla.

Wántza, teljes nevén *somkúli és perceseni ifjabb Wántza Mihály* 1781 október 12-én Percesenben (Erdély) született. Familiája a Vanesa nemzetségből származott, melynek régi nemessége 1797 december 9-én Bécsben igazoltatott. A művész atyja, Wántza Mihály szintén Percesenben predikátor volt, majd Nagy-Dobára, innen Varsoltzra ment s végül Somlyó-Ujlakon működött s itt is halt meg. Nyolcz gyermeke közül művésznő volt a másodszületett. A festészet elemeivel Kolozsvárott, Neuhauser Ferenc festő-tanár mellett ismerkedett meg.

Erdély fővárosának akkoriban lüktető, mozgalmos élete magával ragadta a fiatal Wántza fogékony lelkét, a ki csakhamar kikivánczozott az iskola padjaiból, s színésznek csapott fel. Valami nagy tehetség azonban nem igen lehetett s valószínűleg csak azért vettek maguk közé az aktorok, mert ügyes kezű fiú volt s a dekorációk festéséhez pompásan értett. Belátván utóbb, hogy ügyesebb festő, mint színész, elhagyta a színi pályát s Bécsnek vette útját, hogy ott az akadémián művészsze képezze magát. Hess Mihálynak, a magyar származású festőtanárnak növendéke lett, kinek osztályában együtt tanult az erdélyi származású Nagy Sámuellel, továbbá Balkay Pállal, Marezkai Elekkel és Kis Sámuellel. Meddig volt Bécsben, nem tudjuk, tény azonban, hogy 1809-ben elvégezvén a képzőművészeti akadémián festészet tanfolyamát, útlevelet kapott, hogy hazájába visszatérhessen.

Alag ért haza, ismét színésznek csapott fel s Ernyitől átvette az erdélyi színtársulat igazgatását, melyet 1814-ig Kolozsvárt vezetett. Ez idő alatt a színház újabb díszletei mind az ő esete alól kerültek ki, s ezekről 1811-ben Döbrentei Gábor is nagy elismeréssel nyilatkozott. Minthogy az erdélyi színtársulat 1814-ben feloszlott, Wántza a vele maradt művészekkel Marosvásárhelyt ültő állandó nyantát, a honnan Erdély kisebb városait, továbbá Nagyváradot és Debreczent is felkereste. 1817-ben Nagyváradon tartózkodott, s itt adta ki «Zöld Martzi» című három felvonásos színművét, mely az eddig ismert első népszínmű-kísérlet. 1818-tól Miskolcra ment s 1819-ben alighanem a színháznál nyert alkalmazást, bár az sincs kizárva, hogy tisztán a festőművészetből élt. A szóhagyomány szerint Wántza Miskolcra a mai Kismajor-utczában s a Városházterén is lakott s a

mai alsó Markóház egykor az ő tulajdonát képezte.

Arról egyébként több adat van, hogy művésznőnk az 1820-as években főleg festészetet foglalkozott s a színészettel meg az irodalommal lassanként teljesen felhagyott. A mi különösen figyelemre méltóvá teszi az ő működését e téren, az leginkább főbb művei történelmi vonatkozású tárgyának tulajdonítható. A magyar történelmi festészetnek legelső útörői közé tartozott ez a — sajnos — talán egy téren sem kiforrott, de mindenesetre sokoldalú művész, kit, mint a legelső magyar történelmi festők egyikét a magyar művésztörténelem is méltányolnia kell.

Az 1820-as években készült nagyobb vásznai közül két történelmi tárgyú képének emléke maradt fenn. Az egyik *Mátyás király és Beatrix hercegnő találkozását* ábrázolta s 11 láb magasságú és nyolcz láb szélességű kép volt, a másik *Máriának Zsigmond brandenburgi herceggel való eljegyzése*, öt láb magas és hét láb széles volt. E két művét több arcképpel és néhány csendéletképpel együtt 1828-ban Pesten is kiállította, s a «Hasznos Mulatságok» című lap részletesen szolt róluk.

A mint az egykorú kritikákból s fennmaradt, többnyire sérült képeiről megállapítható, Wántza korának jobb piktorai közé tartozott, noha egyáltalában nem sorozható azon művészek közé, kiknek műveit arannyal mérik. Egyébiránt kevésszámú ismert műveiből művészetére végérvényesen elfogadható következtetéseket alig vonhatunk, mert e képek annyira kopottak, s az idő által megviseltek, hogy egyelőre, míg egy-két jobb állapotban fennmaradt és teljesen kidolgozott képére nem akadunk, képességeiről tiszta fogalmat nem alkothatunk. Wántza képeivel különben igen mostohán bánt el az idő. Az ismert képek csaknem kivétel nélkül évtizedekig hanyódtak padlásokon s könnyen elképzelhető, hogy az amúgy is gyenge minőségű vászonra nem a legjobb festékekkel festett, összegöngyölt és gyűrt képek milyen állapotban kerültek ismét napfényre. Nagybbszabású s bizonyára jelesebb művei pedig épenséggel áldozatul estek a furcsán értelmezett takarékoságnak. Fia mondta, hogy Wántza *Ferenc császár koronázását* ábrázoló képét, mert oly nagy volt, hogy sehoh nem fért, felvagták s az udvaron, tyúkólban

MÚZSA. — Wántza Mihály festménye.

s a padlásra viaszosvászon helyett elhasználták. Hasonló sorsra jutott, mint Simon József balajti pap szóbeli közléséből értesülünk, Wántzának *Zrínyi Miklós szigetvári kiróhandását* ábrázoló, nagy vászna, melyet Simon nagybátyja, kinek a kép tulajdonában volt, a szoba padlóján szőnyegként használt.

Wántza képei közül ismeretesek: *Kun Miklós Miskolcz város egykori főbírája és író*, továbbá *Kun János borsodmegyei főjegyző és képviselő és Kun Lajos takarékpénztári igazgató gyermekkori arcképei*, melyek jelenleg Kun Árpád tulajdonában Miskolcra vannak. Mindhármát erősen megviselte az idő, de a rajzolásban való ügyesség s az egyéni vonások kiemelésére való törekvés az agyonrepedezett s a számos mosástól lekopott vásznonak is szembeötlő. Wántza arcképei közül kettő Balajton Simon József ref. lelkész birto-

csupán régi metszetek után készült szolgai másolatok. Wántza 1841-ben a pesti műegylet kiállításán egy *Egyveleg* című olajfestésű képpel szerepelt, mely alighanem valami csendéletkép lehetett.

Wántza személyi viszonyairól tudjuk még, hogy eléggé vagyos ember volt, hogy idősebb korában a festészetet is felhagyott s ekkor kamatra adogatott ki kisebb-nagyobb összegeket. Wántzának pedig házi nevelőintézete is volt Miskolcra, a hová az iskolákat elvégzett úri leányok jártak s ő nekik kézimunkában, nyelvekben és illedelemben oktatást adott.

Wántza Mihály 1854 körül Miskolcra halt meg, s az avasi ref. temetőben helyezték örök nyugalomra. Sírját 1902-ig egyszerű kőemlék jelölte, melyet ez évben fia, Wántza Mihály ügyvéd elhalálózván, ennek fia díszes

a kivel kénytelen-kelletlen mégis foglalkoznak, de a kit hol a francia, hol a német, hol az osztrák festészet keretében rendszerint néhány szóval intéznek s késői, részben betegsége alatt festett gyengébb műveire hivatkozva ítélnék el.

Remélhető, hogy a berlini szecesszió helyiségekben rendezett s e hó 5-én megnyílt kiállítás fordulópontot jelent művészetünk megítélésében. A kiállítás oly czélzattal rendezett, hogy elsősorban művésztörténeti jelentőségű két alakja, Munkácsy Mihály és Szinyei Merse Pál, helyzettessének kellő világitásba, hogy Munkácsy mellett Paál László is érvényesüljön, s hogy végül újabb festészeti mozgalmainkról némi képet nyújtsunk.

A kiállítás várakozáson felül sikerült s mondhatni, hogy kitűzött czélját máris elérte. Berlin művészei, kritikusai és műbarátai egyhangúan elismerték Munkácsy lekesinylésének

PÁRBAJOZÓ KOSOK. — Bálint Árpád rajza.

kában van s az egyik id. *Simon Józsefet*, Wántza vejét, a másik pedig a művész leányát és id. *Simon nejét*, *Wántza Amáliát* ábrázolja, a ki festészetet is foglalkozott. Ez utóbbi két arckép 1830 táján készült. Alighanem az 1840-es években festette a művész azt a két vázlatzerű képet, melyek közül az egyik *Judit*höz, a másik pedig egy tó partján a hatyuknak lanton játszó ifjú nőt ábrázol. Mindkettő erősen megkopott; sikerültebbnek az utóbbi tekinthető. E két képet 1852 körül Tepper István ügyvéd neje menyasszonyi ajándékként kapta Wántzától s Teppernétől újabbán Simon János szerezte meg azokat. Wántza néhány képe Miskolcra az okájára Forst Károlyné, született Wántza Emma birtokában is fennmaradt. Önarcképe és családi iratai pedig két unokájánál, *Wántza József* budapesti győgszerész és *Wántza Mihály* besztercebányai állami tanár tulajdonában vannak. Mikuleczky Istvánné birtokában voltak, s az ő ajándékából a «Borsod-Miskolci Múzeum»-ba kerültek: *Attila, Lehel és Szabolcs* vezéreknek állítólag szintén Wántzától eredő elég ügyesen festett képei, melyek azonban

új siremlékek cseréltek ki, kegyelettel adózván nagyatyjok, atyjok és két testvérök emlékének. Dr. Szendrei János.

MAGYAR FESTŐK KIÁLLÍTÁSA BERLINBEN.

A magyar festészetről a külföld mindeig ideig nem vett tudomást. Egyeseknek nevét ismerik ugyan; de Markó Károlyról bizonyára kevesen tudják, hogy magyar volt, s a világ szemében Munkácsy Mihály a magyar művészetnek újszólóval egyetlen képviselője. Arról azonban, hogy itt körülbelül ötven éve állandó és folytonos művészeti élet folyik, hogy jelentékeny és érdekes egyéniségek megalkuvás nélkül, tisztán művészeti törekvéseiknek élve, komoly és értékes alkotásokat produkálnak, hogy ez az ország is kivette részét az új festészeti problémák megoldásának munkájából — arról a világnak igazán sejtelve sincsen. Külföldön rendezett számos kiállításaink e részben nem jártak a kívánt eredménnyel, s a külföldi művészeti irodalomban festészetünkrol említés sem tétetik. Az egyetlen Munkácsy az,

igaztalan voltát, s már e tizenkét darabból álló kis kollektívó láttára ujjólág konstataálták e művész európai jelentőségét s különösen a német festészet fejlődésére gyakorolt nagy hatását. Joggal hihetjük, hogy azoknak az elfogult támadásoknak, melyekkel eddig Munkácsyt főleg a modern német művészeti irodalom illette, immár végők, s helyőket a művész nagy tulajdonságainak igaz méltatása fogja betölteni.

Nagy és általános sikere volt Paál László művészetének is, noha a bírálók néhány a barbizoni tájfestőktől való függését nagyon hangsúlyozta.

Munkácsyt és Paált már úgy a mennyire mégis ismerték a németek, annál nagyobb meglepetés volt számukra Szinyei Merse Pál húsz festményből álló gyűjteménye. A *Majális*-ról, a *Lilaruhás arckép*-ről s az őket körülvevő vázlatokról mindenki a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott, s bizonyosra vehető, hogy a XIX. század festészettörténeiből ezentúl a *Majális* nem fog hiányozni.

Munkácsy Mihály művészetének méltányosabb megítélése és Szinyei Merse Pál jelen-

tőségének elismerése — ezek a kiállítás legfőbb, hogy úgy mondjuk, művészettörténeti sikerei. E mellett nem kicsinylendő az az elismerés sem, melyet művészeink újabb nemzedékei vívtak ki maguknak; annál kevésbé, mert ennek anyagi következményei is lesznek. Mondhatjuk, hogy a berlini piac máris megnyílt egy-két művésznünk számára, s remélhető, hogy e térfoglalás a jövőben csak fokozódni fog. Tánadásban csak az u. n. neoimpresszionisták csoportja részesült, természetesen konzervatív részről, míg a fiatalabb művész- és irógárda meleg rokonszenvvel fogadta őket.

Berlin és egész Németország összes nagyobb lapjai tárczák és cikkek valóságos tömegében foglalkoztak kiállításunkkal, s egy-két jelentéktelenebb lap kivételével valamennyi az elismerés hangján, a legtöbb német viszonyokhoz képest igazán meglepő melegséggel ír művésztünkről s annak magas színvonaláról. Most következnek csak a képes hetilapok és a művészeti folyóiratok, s reméljük, hogy a magyar művészet e nagy sikere hozzájárul nemzetünk és nemzeti munkánk komolyabb megbecsüléséhez. *Meller Simon.*

VIHAR A TENGEREN.

Elbeszélés. — *Irtó Bihari Imre.*

Vidám, játszi kedvében volt a tenger, mikor az utasok a hajó fődélzetére szállingóztak. Zöldekék vize alig-alig hogy hullámozott. Csak a messze távolban láttunk fehéricspikés vízfodrokat, melyeknek habos taraján csillogva tört meg a nap égő sugara.

A kiránduló-hajó lassanként megtelt utassal,

Deák-Ebner Lajos: Kofa.

jóformán csupa idegennel, a kik egy-két nap időztek a nagy kikötővárosban, hogy ezután a tengeri fürdőkben szelédjenek el. Volt köztük olasz, francia, angol, sok német, de a legtöbb magyar.

A hőség tikasztó volt s még az indiánuszínért epedő férfinepséget is megkínította. A hölgyek mégis vidámak voltak, a közeli tengeri út gyönyörűsége kedves derűt hintett arcukra. Beszélgettek, ismerkedtek. A tengernek sok egyéb varázsán kívül megvan az a bűvös hatása is, hogy a gögőt egyszeriben eltünteti és a legridegebb asszonyt is közlékeny, beszédessé teszi.

Csak a gyermekek gubbaszkodtak szótlanul a szülők árnyékában.

— De igazán nagyszerű, kedvesem, hogy veled itt találkozom, szolt egy karesű, elegáns szőke hölgy szemkötő ülő szomszédjához. Minden szava, mozdulata elárulta gondtalan, vig életét.

— Én is nagyon örülök, kedvesem, már régen láttalak. Hova utazol?

— Most a Lidóra megyek, azután Rómába Nápolyba s onnan Párisba.

Ragyogó kék szeme kurtatva leste a hatást.

— És te?

— Én Riminibe megyek, ott maradok három-négy hétig, felelte kissé kedvetlenül a másik.

Alacsony barna asszonnyal volt. Sűrű ébenfekete haja hullámos keretbe foglalta kreol arcját.

— Látom, hogy jó dolgod van, kedvesem, a mióta elkerültem a színházról. No és ki a szerencsés?

— Hát tudod, — mondta a szőke nagy örömmel, hogy eldicsekedhettem és beszélhettem, — igazán nagy szerencsem akadt. Talán ismered is; Peterdy Sándor. Roppantul gazdag ember.

Hét gyára van, hat palotája. És mondhatom kedvesem, igazán jó dolgom van.

— No igazán örülök.

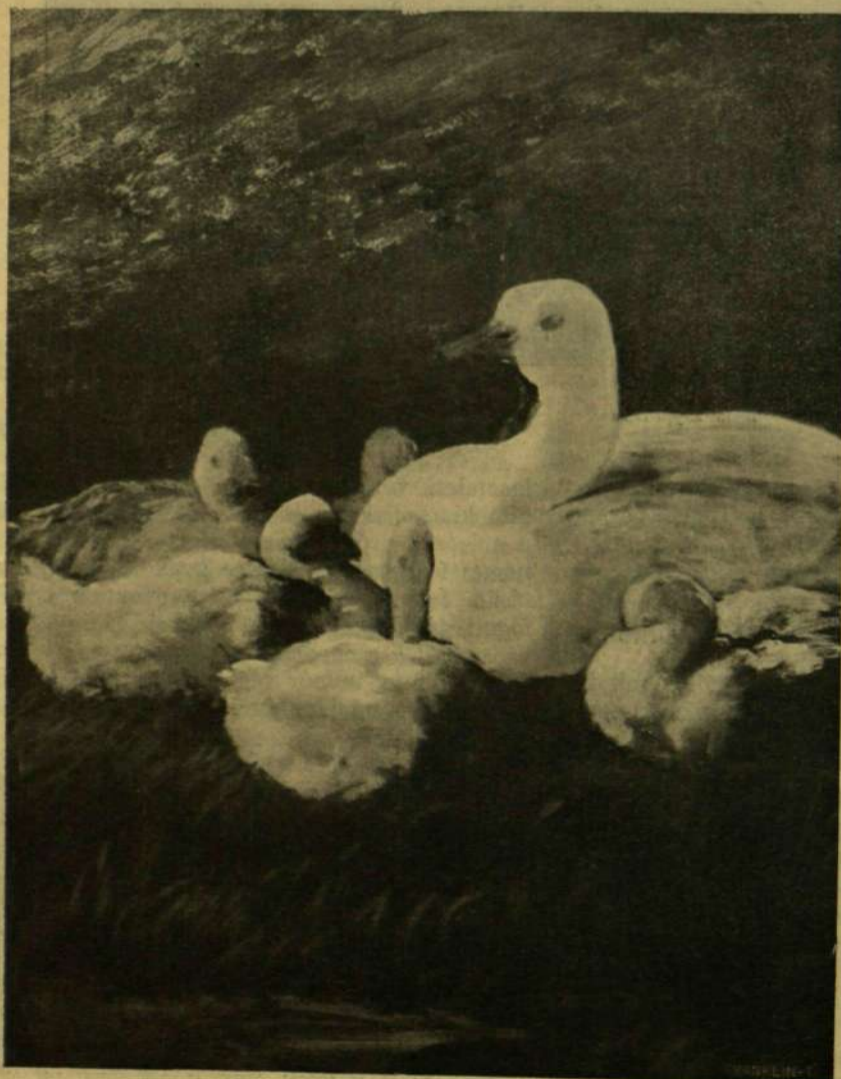
A kis barna asszony égő fekete szeme csaknem könnyelábadt a nagy örömtől.

— És hogy ismerkedtél meg vele?

— Hát kérlek, kedvesem, ez igazán érdekes kis história. Már egy esztendeje jár utánam. Egyszer a színházról jövet utánam ugrik a villámokra és elszakította az uszályomat. Ezzel kezdődött az ismeretségünk és azóta — megbarátkoztunk. Villát vettem, gyönyörű butorokat és autóbilit. Ha látnád édesem, milyen gyönyörűen néz ki nálam. Nagyon örülnék, ha az őszszel meglátogatnál. Pompásan fogunk mulatni, a Sanyi nagyon kedves, aranyos ember.

— De hiszen úgy tudom, családod?

— No igen. De sohasem szerettem a feleségét. És a Sándor jó ember, nagyon jó. Nagyszerűen gondoskodott a családjáról. Most folyik

Pállik Béla: Libák.

Vastagh György: Napraforgó.

Az Eggenberger-féle műkereskedés kiállításából.

Baditz Ottó: Juliska.

Innocent Ferencz: Női fej.

a válópörük, de már rájuk iratta az egyik háromemeletes palotáját. És a gyermekek minden hónapban meglátogatják. No és te? Jó sorod van?

— Megélünk valahogy, — mondta alig titkolt boszankodással. — Az én Jenőnek bizony kevés a jövedelme. Télen össze kell húznunk magunkat. A kis lányunk a nagyanyjánál nyaral. De én megmondtam Jenőnek, hogy nem azért hagytam ott a színházat miatta, hogy egy rongyos

falun szivjam a port és bámuljam a teheneket, meg a libákat. Én tengerre megyek. Szerzett is pénzt a fürdőre, mert hát szeret, nagyon szeret... És inkább vagyok a magam asszonya, mint a színháznál várományos művésznő.

Utóbbi szavait aláhuzta és firkészve nézett szőke barátjára szemébe.

— Igaz, hogy nagyon szeretem a színházat, folytatta azután elgondolkozva. Talán vissza is kerülök. Tudod, édesem, hogy van tehet-

ségem. A direktor százszor is mondta, maradjak a színpadon...

— Szó sincs róla, édesem...

A két asszony összesütögtött és csak néha halatszott még egy-két szó a halk beszédéből.

— Jenő... Sándor... Mégis csak más az élet!...

A hajónak már indulnia kellett volna, de a kapzsi kapitány még utasra várt, úgy hitte, még van néhány hely a roskatag alkotmányon.

Pállya Czelesztin: Vásár.

Margitay Tihámér: Bálban.

Az Eggenberger-féle műkereskedés kiállításából.

Holott a várakozás a túlszűrt hajón és a kikötőben megrekedt forró levegő türethetlenné vált.

— Bizony hála az Istennek, én tehetem, — szolt egy föltűnően öltözött, ékszerrel megterakott molett hölgy mellette szorongó esinos szomszédjához. — Tudja, drágám, nekünk jól megy. Az uram ezeket, meg ezeket keres! A tavasszal Abbaziában voltam a gyerekekkel. Most pedig egy tengeri utat teszünk, azután Osztenében pihenünk hat hétig. Mert én tehetem, van miből! A fiam a Hubaytól tanul hegedülni és két nevelője van, külön francia és külön angol. A lányaim, ezek itt ni, az angol kisasszonyokhoz járnak és olyan műveltek, hogy a Karvaly bárónó mindig pukkad, ha beszélni hallja őket. Láttam már Mariska az új butonomat? A télen vette a férjem, az Aladár, tízezer korona volt ez a buton. Meghiszem, hogy szép! A Váci-utczában vette. Én mindig örülök, mikor egy régi iskolatársammal találkozom. Magát mindig nagyon szerettem, tudja. És jó dolga van?

Nagyon leereszkedő volt, de meg kell adni, igen szeretetreméltóan pörgött a nyelvecskéje.

— Megelégedett vagyok, — felelte a másik, — egy nyulánk, kellemes, esinos asszony. Az uram intelligens, derék ember, jó férj és szeretjük egymást.

— És mi a maga férje?

— Tanár.

— És abból van elég jövedelem? Abból meg lehet élni?

A molett asszonyka a szeméhez tette elefántcsontos lornyétjét és végigmérte a szomszédja ruháját: a gallértól le a cipőig. A tekintet kissé bántó volt, de nagyon kedvesen mosolygott hozzá.

— Igen, kedves Etel, mondta jókedvűen a tanárné, meg lehet élni. Nagyon szépen és jól élünk. Látja, még tengeri fürdőre is telik. Bemutatnám a férjemet, de ugyancsak elmélyedt ott a beszélgetésben.

A hajó hirtelen nagyot túlkölt. Az asszonyok ijedten kapták föl a fejüket és némelyik idegesen bedugta a fülét.

— Utálatos hang, de csak hogy megünnk már!

Alig hogy a hajó megindult, hirtelen erős szél kerekedett a tenger felől. A hajó inogni, hánykolódni kezdett és még ki sem ért a nyílt tengerre, mikor már haragos hullámok csapkodták körül. Az asszonyok elápadtak s ijedten néztek a tengerre. Minden oldalról tájtéző hullám hömpölygött és kavargott a hajó körül. Néhány gyöngébb idegzett asszony rosszul lett, gyorsan levezették őket az alsó terebe.

— Istenem, micsoda vihar! — sopánkodott a szőke színész.

Az olasz kapitány nevetve szolt le.

— Un piccolo sirocco! Gyöngé kis sirokkó! Semmi baj! Ne féljenek!

Az asszonyok már bizakodni kezdtek, mikor egyszerre a gépkamrából rekedt ordítás hallatszott a földéltre. A hullámok csapkodása, a hajó nyikorgása és a hirtelen zürzavar miatt senki sem értette, — csak a kis tömzsi kapitány.

— Mi az? Mi történt?! — bömbölte le. Rikácsoló hang felett rá.

— A hajó léket kapott! A víz tódul befelé!

— Hamar a szivattyút! Minden ember gyorsan a szivattyúhoz! — ordította a kapitány és eddig mosolygó arca elborult.

Egyéb sem kellett a már amúgy is remegő asszonyknak.

— Jézus Mária! Szent Isten! Elsülyedünk!

Mindenütt sápadt, rémült arczok. A gyermekek sirtak, jajgattak, egy idősebb asszony elájult, a többi támolyogva kezét tördelte. Az előbb még vidám bankárné segítségért kiáltott, a tanárné pedig csöndesen imára kulcsolta kezét s az égre nézve buzgón fohászzkodott. Az ura gyöngéden átölelte.

E pillanatban harsány férfihang hallatszott.

— Signor Capitano! Menjünk vissza! Fordítsa vissza a hajót!

Mintha angyali szózat lett volna.

— Igen, igen! Vissza! Nem akarunk itt veszni! Csak vissza!

A kapitány ridegen felelt.

— Nem lehet! Mindjárt bedugják a léket, egy óra múlva a szigeten leszünk!

Niobida-szobor, mely miatt Milánó és Róma közt nagy viszály támadt.

— Nem kell! Nem kell a sziget! Csak vissza vissza!

A kapitány nem felelt. Az asszonyok újra rémülten, meredt szemmel néztek reá.

— De az Istenre, kapitány úr, vigyen vissza bennünket! Még csak negyedóránkra vagyunk a parttól!

A kékszemű, szőke művésznő hirtelen fölmutatta az erszényét.

— Kapitány úr! — kiáltotta remegő hangon, vigyen vissza, az egész erszényem az öné! Négy ezres van benne, mind a magáé! Csak az Égre kérem, vigyen vissza!

Erre e molett bankárné leszakította a nyaklánczát és hadonászva nyújtotta a kapitány felé.

— Drága kapitány úr! Ez a láncz is a magáé! Odaadom a butonomat is! Az is a magáé. Tízezer korona volt! De nekem nem kell a buton! Csak az életemet mentse meg! Meg a gyerekeket!

— Mire való ez a jajgatás?! — kiáltott vissza a kapitány. — Hiszen semmi baj sem lesz!

Most azonban a férfiakat is elfogta a harag, meg a félelem. Fölöttébb határozott hangon követelték a meghátrálást. De hogy ez sem használt, egy hatalmas elszánt magyar fölrohant a kormánykerékhez és a vihart túlkiabálva, rárivallt a kapitányra:

— Signor Capitano! Ha rögtön vissza nem fordul, a hullámok közé dobot!

Erre már megszeppent a torzborz olasz és rögtön beleordított a szőcsöbe, megfordította a kormány rúdját és a hajó lassan, erősen nyögve, recsegve megfordult és himbálózva, néha oldalát dölve, mintha megrészegült volna, haladt a kikötő felé.

— Hála Istennek!

De a veszedelem még nem mult el. A hajólegények a szivattyúnál dolgoztak, a gépész és a fűtő veritéken arczal sürgött-forgott a gép körül. A hullámok éhesen nyaldosták a hajó oldalait és néha föl-föl csapták habos tarcukát a földéltre. Az asszonyok sopánkodtak, imádkoztak...

Végre a parthoz ért a hajó... És alig, hogy a hajóköteleit kidobták a révésznek, a hullámok lecsöndesültek, mindig messzebb és messzebb nyújtózkodtak el a kikötőtől, a szemhatár megtisztult, a sirokkó elült.

Mindenki föllelékzett. Asszonyok, férfiak, gyermekek tolongtak kifelé.

— Csak el a hajóról! El, el innen!

Mikor már csaknem mindenki baj nélkül a szárazföldre lépett, egy asszony hirtelen elkiáltotta:

— És mi lesz a pénzünk?

A barna arczú, fekete szemű hölgyecske volt, a színész nő barátja.

— Az ám! Hiszen tőr-retúr jegyet váltottunk hat koronáért. Vissza a pénzünket!

De a kapitány hallani sem akart a fizetésről.

— Én el akartam vinni a hölgyeket és

urakat, de erőszakkal visszafordítottak. Pénzt nem adok vissza!

És nagyon barátságatlanul tekintett körül. — De bizony visszaadja! — kiáltotta a bankár szőke molett felesége, a ki az előbb, csak pár perc előtt a nyaklánczát és a tízezer koronás gyűrűjét ajánlotta föl a kapitány-nak. Adja csak vissza a pénzemet! Én, a három gyerek, meg a guvernant, öt jegy: harmincz korona. Persze jó volna, borralalónak? Mi!? Csak adja vissza! Majd elpusztított a családommal! Még borralaló kellene neki!

— Én sem hagyom a pénzemet, — kiáltotta a kékszemű művésznő. — Csak hat korona, de inkább annak az olasz rikkanecnak adom, mint magának, kapitány úr! Hallja! Adja vissza a pénzünket!

— Inkább elfalgalozom! — kiáltotta kis barna barátja.

— A pénzünket! A pénzünket! — kiáltották most már kipirult arczczal. Nagyon kiabáltak és nagyon haragosan, szenvedelmesen.

Végre megszólalt a kormányos. Nagy flegmával mondta.

— Tessék panasza menni a hatósághoz.

— Igen, a hatósághoz? Oda is elmegyünk!

... Kis távolságra állott a hajó-utasok nagyobb csapata, hölgyek, urak, köztük a tanárné a párjával. Mosolyogva, vidáman néztek a zajos jelenetet. Azután az asszonyok boldogan simulva férjükhöz, pénzt, hajót, utat, vihart, veszedelmet feledve, lassú lépéssel haladtak a város felé.

A harezias csapat azonban tappodat sem engedett. Összeverődve kiabált tovább. Azután elől a bankárné, a kékszemű szőke művésznő és a barátja kissé zilált hajjal, viharosan lengő fátollal, fenyegető tartással, szikrázó szemmel indultak a tengerészeti hatóság czifra épületének.

... A kormányos, meg a tömzsi kis kapitány vigyorogva, Mefisztó arczal nézett utánuk.

A PÁRISI GYUJTOGATÓK.

(Az 1871-iki kommun lázadás.)

Ismereteli (Fotóstat.)

RÁKOSI VIKTOR.

Delescluze gúnyosan köszönt s eltávozott. Egy csomó nemzetőr, abban a hitben, hogy meg akar szökni, egy lengyel tiszt vezetése alatt utána futott. Ez a csapat egészen a Rampon-utczáig követte, a hol úgy tetszett, hogy be akar lépni egy kapu alá, mire egy nemzetőr az őt követők közül rálőtt. A golyó homlokát surolta. Delescluze egy megvető mozdulatot tett s folytatta útját. E pillanatban a francia csapatok felől, az utca másik végéről, golyó taláta és elbukott. Próbált fölemelkedni, de visszaesett s valószínű, hogy rögtön meghalt, mert a vizsgálat kiderítette, hogy sebe feltétlenül halálos volt. Két napig fektűt ezen a helyen, akkor fölszedték, konstatálták kiletét s eltemették.

Ezalatt Vermorel is az egyik barrikádon halálos sebet kapott.

Másféle alak volt Eudes tábornok, egy félbemaradt orvosnövendék, a ki abban az időben, mikor Franciaország legelső véres sebeit kapta, 1870 augusztus havában, Lavilletteben lázadásra szoltította föl a katonai őrséget s mivel ez nem hallgatott reá, egyet lelőtt közülök. Börtönbe került, de szeptember 4-ikén onnan kiszabadult. Ez a merénylet bizonyos hírnevet szerzett neki a forradalmi világban és Párisban rögtön megválasztották a 138. számú nemzetőri zászlóalj parancsnokává. A porosz fegyverekkel szemben nem igen exponálta magát, ellenben tevékeny részt vett a kommun-mozgalom előkészítésében. A hírlapokba is irt s ilyen mondasokban tetszelgett magának: *Szerencsése az Istennek, hogy nincs, mert ha volna, főbe lövetném.* Márczius 26-ikán megválasztották a kommun tagjává s rögtön rá is bízta a hadügyminiszerséget, de ezt a hivalt csak egy hétig viselte. Ő volt a kommun hadseregének legzifrább katonája, tele fényes gombokkal, sujtással és paszomántal. Bajtársai fölött megvolt az a nagy előnye, hogy meg tudta ülni a lovat s ezzel imponált a párisi utca népének. Egész udvart szervezett magának, mely törzskarával egy ütt huszonnégy

tagból állott. Volt neki főlovászmestere és istállóparancsnoka. Egyik pajtasát kinevezte a nagy törzskar, a másikat a kis törzskar főnökének. Volt ott egy omnibusz-kocsis, a ki a konyha ellátásáról gondoskodott. Ott volt mallette Gois, a kit maguk közt *Csatornarács* néven emlegettek, ezt kinevezte ezredesnek, a katonai tömlőzők kormányzójának s a vész-törvényeszek elnökének. Tartott udvarában egy háziörvost és számos szakácsot. Katonái közül külön szakaszt alakított, mely a kivégzéseket hajtotta végre s ezt Caria vezette, a ki tehát körülbelül udvari hóhér volt. De barátainak ez a nagy tömege nem sokat segített rajta, mert valahányszor szembe került a versaillesi csapatokkal, mindig verést kapott. Hogy egy kicsit nyugodtabban élhessen, kinevezette magát a déli erődök parancsnokává. Rossel megírta róla, hogy gyáva. Szorgalmasan részt vett a kommun ülésein, a hol a terroristákkal tartott és a legszertelenebb rendszabályokat pártolta. Mivel az erődök védelmében se nagyon vitézkedett, onnan is elmozdították és kineveztek valami tartalékdandár parancsnokává, főhadiszállásul kijelölvén neki a *Becsületrend* palotáját. Ezt a palotát aztán Ducamp állítása szerint, ép úgy, mint a hadügyminiszeriumot, tetőtől talpig kifosztotta.

Ebben a munkában nagy segítségére volt

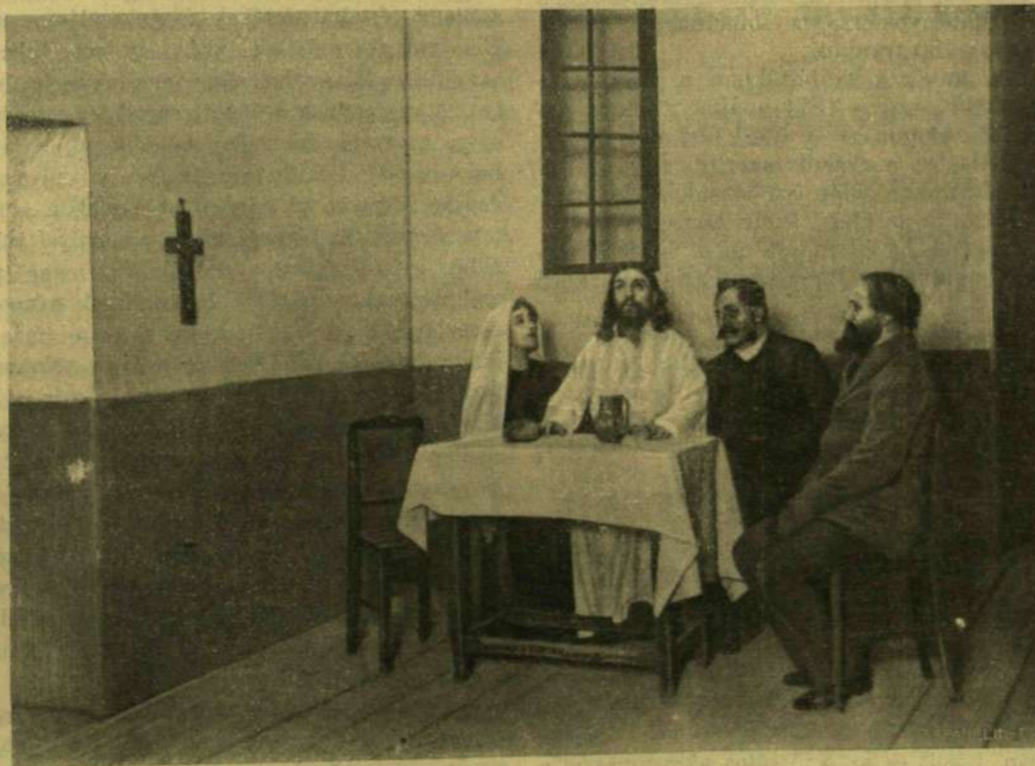
A II. FELVONÁSBÓL. — A csodőrök feltartatják a népet.

A II. FELVONÁSBÓL. — A vizsgál.

A III. FELVONÁSBÓL. — Jézus az esküdtésék előtt.

A IV. FELVONÁSBÓL. — Jézus bűnsója híveitől.

SZEMERE GYÖRGY «Ő» CZÍMÚ SZINDARABJA A MAGYAR SZÍNHÁZBAN.

neki Eudes tábornokné, egy esinos, szőke, fiatal, energikus asszony, a kinek csak az volt a hibája, hogy nem volt megesküdvé a tábornokkal. Szélső elveket vallott, de pompásan tudott reprezentálni s estélyei a kommun alatt igen látogatottak és népszerűek voltak. E mellett a versaillesi kormányval is összeköttetésben állott, a melynek igen becses értesítésekkel szolgált. Egy este, mikor a tábornok úr bált adott, kísült, hogy kevés a hölgy. Erre Eudes írásbeli rendelettel elküldte egy hadsegédét, a ki csakhamar nyolcz kisasszonnyal jött vissza, a kiket, hogy hol szedett össze, az iránt senki sem érdeklődött. Ezt a rendeletét Eudes így irta alá: *Tábornok, a Becsületrend nagy kancellárja.*

Bizalmasai voltak a már említett Gois és kedvese, egy charonnei mosóné; Collet ezredes, különben zöldsgereskedő, de legkedvesebb barátja és legszívesebben látott vendége volt mégis Mégy, kit hol kapitánynak, hol tábornoknak ezímeztek. Különböleg meglehetősen bolondos ember, a kinek az volt a szokása, hogy mikor egy kicsit ivott, elővette a revolverét és belelövöldözött a tükrökbe, meg a faliorákba. (A gondos «tábornokné» talán ezért vitette el a palotában levő tükröket és órákat a privát lakására?) Ó, Mégy volt az, a ki május 22-én agyonlövötte a Chabrol-palota ártatlan portását és május 24-ikén, mint mű-

ROZSÁTEJ
kínó teint-ápolószert
2 K
Hatalos üdészet kölcsönöz a bőrnek.
bálsamszappan hozzá
60 f.

OSAN kínó fogápoló száj-
viz K 1.70, fogpor 88 f.

TANNINGENE legjobb
hajfestő szer 5 K
Hetekig megmarad és nem engedi feskét.
Sötétzőke, barnára és feketére.

ANTON J. CERNY, Wien, levelezim
XVIII. Carl Ludwigstr. 6. Lerakat I. Maximilianstr. 9.
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

NAGYENYED-re
forduljon minden ér-
deklődő, ki sülyt
fektet elsőrendű faj-
tisztító anyagra. ::

GYÜMÖLCSFACSEMÉTEK
Sétányfák díszeserjék, fűlevelűek, kerít-
és dísznövények, boggyógyümölcsök stb. stb.

SZÓLOOLTVÁNYOK,
(I. sima árú) európai és amerikai sima
gyökerecs vesszők (Oktató díszárjegyzék
kiváratra ingyen.)

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szólooltványtelepek

Közüző berendezések. Kőtörők. Henger-
művek. Válogató-berendezések. Beton-
keverők. Homok-mosógépek. Csiszoló-
gépek és csőformák. Hidraulikus prések.
: Különlegességi gépgyár. :

Dr. GASPARY & Co.
: MARKRANSTADT, Leipzig mellett. :
Levelezés minden nyelven.
223. sz. árjegyzék díjmentesen.

PÖLDÉS MARGIT CRÈME
LEGGYÖBB ARCZSÉPÍTŐ SZER

Kizárólag eredeti, legjobbaknak elismert ::
**„Iró angyal”
gramofon**
gépek és lemezek.

SCHMID NOVÉREK-né!
Budapest, IV., Kiglyó-tér 1. sz. (Királyi
bérpalota).
Választékküldemények, kedvező lemezcseré főtétel. Ar- és
lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

BLUZOK *princesse* **RUHÁK**
costum és pongyolák
FALUDI LÁSZLÓ Epest, VI., Andrassy-út 48.
Divatlap ingyen!!

Thierry A. BALZSAMA Törvényesen
gyógygőzező
Csakis az **apáca vőljegyű** az igazi. A légző-zervek min-
den megbetegedése, köhögés, vérköpés, rekedtség, hörgőhurut,
tüdőbaj, gyomorgörs és más gyö-
morbajok, minden belső gyulladás
ellen, továbbá étvágytalanság, rossz
emésztés, székrekedés stb. ellen biz-
tosan hat. Kölség, szájbetegségek,
fogfájás, égett sebek, kiütés, nyilalás
és különösen influenza ellen stb.
használ. 2 kitesiny vagy 6 duplaüveg, g.
vagy egy nagy családi üti üveg 5 K.

**THIERRY A. győgsze-
részt egyedül valódi CENTIFOL-
LIA-KENŐCSÉ** megelö-
és elhárítandó és utóérhetően gyö-
győltatásán még a régi, sőt rákos
sebeknél, sérüléseknél, daganatok-
nál, gyuladásoknál, kiütéseknél; el-
távolít minden idegen anyagot, ge-
nyedést, sok-szor fölőselegessé teszi
a fájdalmas operációt. 2 tégely
3.60 korona. Cím: Schutz-
engel-Apotheke des A. Thierry
in Pregrada bei Rohitsch.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apotheke
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az előkelő hölgyek csak a
PARK-ILLAT :: ::
CLUB-POUDER :: ::
SZAPPANT

használják. Főraktár **BAYER ANTAL** gyógyszár Buda-
pest, Andrassy-út 84. sz. — Kapható azonosul Kartschmaroff,
— Lux, Neruda, Molnár és Moser és Utasi utóda drogériákban. —

Téli fürdőkúra.
A Budai Szt.-Lukácsfürdő
Nagy-szállodájában és Thermal-szálló-
dájában lakás teljes ellátással naponként 10
koronától feljebb. Minden szobától fűtött folyó-
ók vezetnek az iszapfürdőkör. Természetes
forró-meleg kénos források, iszapborogatások.
Prospektust küld a
Szt.-Lukács fürdő Részvénytárs. Budapest, Budán.

VASÁRNAPI UJSÁG

SZERKESZTŐ: **HOITSY PÁL** FŐMUNKATÁRS: **MIKSZÁTH KÁLMÁN** BUDAPEST, FEBRUÁR 27.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám Előfizetési Egész évre — 16 korona. A „Világhírlök”-vel Külföldi előfizetésekhöz a postallag meg-
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. ára 40 fillér. feltételek: Félévre — 8 korona. negyedévenként 80 fillérrel határozott viteldij is esatolandó.
Negyedévre — 4 korona. több.

NAPRAFORGÓK KÖZÖTT.

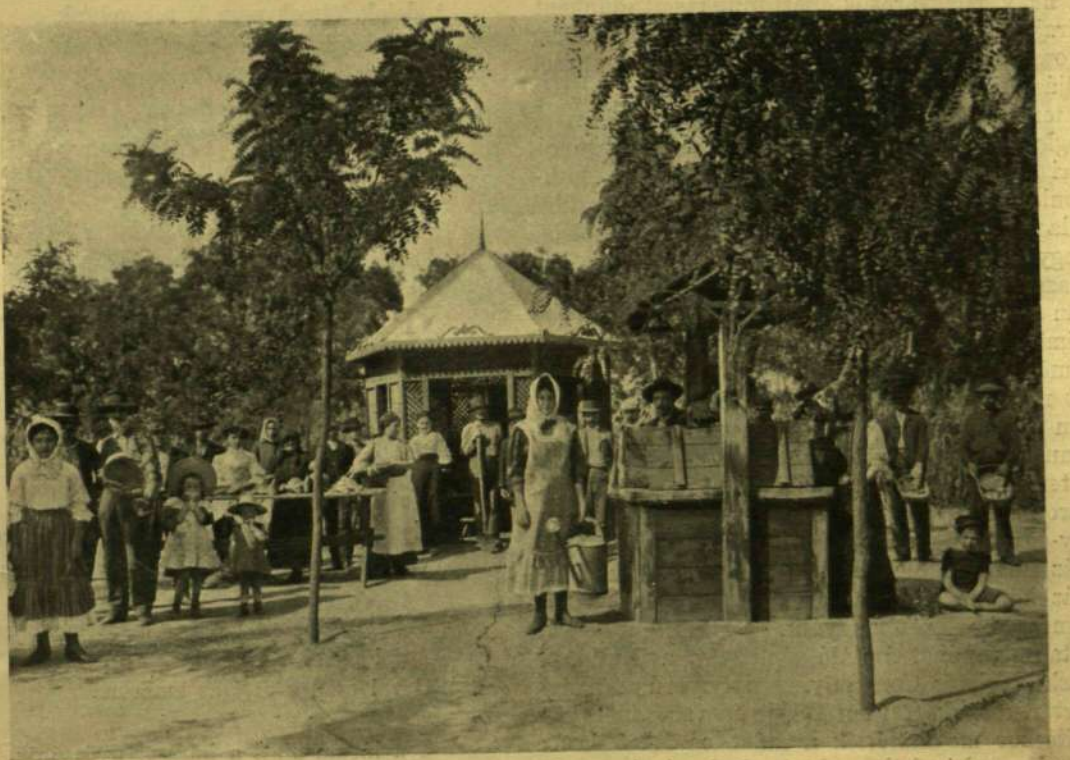
40 év előtt az öregszülő. A legdrágább mun-
kaskert évi bére sem több, mint 19 márka.
Megjegyzem, hogy a városnak a munkaskert
ma már nemcsak népjóléti, hanem egyúttal
haszonhajtó vállalkozása: hiszen a város körüli
kopár, szinte értéktelen területeket tette kis
paradicsommá a munka és szorgalom.

Az angolok 1836-ban rájöttek arra, hogy ha
a város végén apró földterületeket adnak bérebe
az ipari munkásoknak, nagy mértékben javít-
ják azok életviszonyait. Az angolok az apró
parcellákat sorsolás útján (allotment) adják
munkásaiknak s az egész rendszert erről allot-
mentnek nevezik és a munkásnépjóléti intéz-
mény nevét innét kapta; így nevezi a kert-
várost, munkáscsoportot Svájc, Amerika, Bel-
gium s igen szépen fejleszti is.

Nálunk az állami üzemek munkásainak
vannak Diósgyőrben, Petrózvényben kertjei.
A rimamurányi vasgyár részvénytársulat is
törekszik ez irányban. De ezek még nem
«allotment»-ek. Az első allotment Debreczen
városában létesült Szántó Győző gyáros szívós
energiájából. Kétszáznegyven munkaskertet

A DEBRECZENI MUNKÁSKERTEK.

A MUNKÁSKERTEK intézményének eszméjét Né-
metországban már a múlt század elején
megpendítették. De a követelés okos meg-
valósítása két lipsei orvos: **Schreiber Dávid**
és **Gottlieb Mór** vezetésére fűződik. Lipésben
1862-ben négy hektár területen volt ilyen mun-
kaskert-kolónia, de ezeknek rohamos szaporo-
dását inkább az okozta, hogy a németiség amugy
is kertész-nép. Ám ma a munkaskertek intéz-
mény hatalmasan virul német földön, Stettint,
Nürnberget, Magdeburgot, Münchent, Wies-
badent, Düsseldorfot, Braunschweigent, Hallet,
Charlottenburgot, mint a munkaskertek uttörőit
emlegetik Németországban, az egyes kert-
telepeket is rendeltetésük szerint megkülön-
bözötti a németek ismert osztályozó rend-
szere. A kertek mellett vannak erdei iskolák,
üdülőtelepek, kolóniák az egészségesekeknek s
kolóniák a tuberkulózis első stádiumainak.
Magában Kiel városban háromezerháromszáz
ipari munkásnak van kertje, valamennyi 420
négyzetméter területű s van olyan kert,
mely már negyven éve egy család kezében van,
s nélkül, hogy többet fizetne az unoka, mint

A DÉLIRÁB-TELEPI KÚT KÖRÜL.

A DEBRECZENI MUNKÁSKERTEKBŐL.

Százásokat, ezreseket költöttek a francia és angol hölgyek szé-
pitőszerekre addig, mig nem ismerték a **Diana-krém és Diana-szappan**
elsőrendű bőrpoló tüneményes hatását, különösen a **szeplők és pattanások** el-
tüntetésénél. Ma már azonban teljesen tudatában vannak annak, hogy a **Diana-krém**
és **Diana-szappan** lemossa a szeplőt és pattanást az arczról és kezekről. :: :: :: ::

VEGYESZI VÉLEMÉNYEK.

BIZONYÍTVÁNY.
Ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla budapesti gyógyszerész ur ál-
tal forgalomba hozott Diana-krémet és Diana-szappant megvizsgáltam és
megállapítottam, hogy ezek a bőre semminemű ártalmas alkatrészeket nem
tartalmaznak. Vegyi összetételükről ítélem, úgy az arc- mint kézre finom-
ító és tisztítóserül legjobban ajánlhatom.
Budapest, 1907 márczius 18.
Dr. TELBISZ JÁNOS,
kir. keresk. és váltótörőnérszéki hites vegyész.

BIZONYÍTVÁNY.
Alóltrott ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla gyógyszerész ur, buda-
pesti lakostól bemutatott Diana-szappant, Diana-arczkrémet megvizsgálva,
azokban fémmegeket, maró hatású vagy külső használatkor ártalmas egyéb
anyagokat nem találtam, miért is neveztem szépitő-, bőr- és hajápolószerek
ártalmatlannak és így használatuk ellen kifogás nem emelhető.
Kélt Budapesten, 1905 márczius 15.
Nyilvános vegykísérleti állomás
Dr. NEUMANN ZSIGMOND m. p.
kir. keresk. és váltótörőnérszéki hites vegyész.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan;
amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-
szinű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsá, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógyszárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.
(A legkisebb megrendelés is fordulópóstaival utánvétel eszközöltetik.)

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.